

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 905/2020
20.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранке Дражић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јован Шутовић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво-Одељење у Нишу, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4698/2019 од 24.10.2019. године, у седници већа која је одржана дана 20.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈУ** се пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4698/2019 од 24.10.2019. године и пресуда Вишег суда у Прокупљу П бр. 497/19 од 16.09.2019. године у ставу првом изреке, тако што се усваја тужбени захтев и утврђује да је Закључком Владе Републике број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) и неисплаћивањем новчаних средстава повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација у односу на тужиоца АА као учесника у рату 1999. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу АА из ... на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 30.500,00 динара у року од 15. дана под претњом последица пропуштања.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Прокупљу П бр. 497/19 од 16.09.2019. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се утврди према туженој Републици Србији-МО, да је Закључком Владе Републике број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) и не исплаћивањем новчаних средстава тужиоцу по том Закључку, повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација у односу на тужиоца АА као учесника у рату

1999. године. Ставом другим изреке утврђено је повлачење тужбе тужилаца ББ, ВВ и ГГ, свих из општине Куршумлија, поднете против Републике Србије, МО дана 16.01.2019. године ради утврђења дискриминације. Ставом трећим изреке обавезани су тужиоци АА, ББ, ВВ и ГГ, да туженој Републици Србији –МО на име накнаде трошкова парничног поступка исплате износ од 6.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4698/2019 од 24.10.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужица АА и потврђена пресуда Вишег суда у Прокупљу П бр. 497/19 од 16.09.2019. године у ставу првом и трећем изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези са чланом 41. став 2. и 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/2009) и нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 342. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку утврђено је да је тужилац био мобиласан као резервиста са подручја Општине Куршумлија, као припадник ВП 7188/10 Куршумлија, за учешће у рату током 1999. године. Споразумом закљученим дана 11.01.2008. године између Владе Републике Србије и штрајкачког одбора ратних војних резервиста неразвијених општина-Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, тужена се обавезала да резервистима из наведених општина исплати ратне дневнице у више месечних рата. Закључком Владе РС 17.01.2008. године, одлучено је да се ратним војним инвалидима и резервистима из седам наведених општина, изврши исплата новчаних накнада на које се споразум односи и то преносом новчаних средстава на посебан рачун општина, уз услов да се та лица одрекну од свих потраживања у свим споровима које су водили пред парничним судовима. Тужиоцу, који има пребивалиште у Општини Нови Београд почев од 24.11.2000. године, није исплаћена било каква накнада ни за време трајања ратних сукоба ни по Закључку.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да тужбени захтев није основан, налазећи да у односу на тужиоцу није повређено начело једнаких права и обавеза и извршена дискриминација на основу места пребивалишта, јер је у време мобилизације имао пребивалиште на територији општине Куршумлија, па је тако стекао право на накнаду, те да промена пребивалишта која је извршена по окончању ратних дејстава није од утицаја на утврђење постојања дискриминације, због чега је првостепени суд одбио тужбени захтев, а другостепени суд потврдио ову одлуку првостепеног суда.

Врховни касациони суд налази да се основано наводима ревизије тужиоца указује да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право када је утврђено да према тужиоцу није извршена дискриминација на основу места пребивалишта.

Дискриминација представља свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничевање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и чланове њихових породица или њима блиских лица, на отворен или прикривен начин, који се заснива на било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичком уверењу, полу...). Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставном РС (члан 21), али и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14. у вези са чланом 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације. Лица која указују да је у односу на њих извршена дискриминација, у обавези су да докажу да су неједнако третирани у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, док је тужени, односно лице на чије се дискриминаторско понашање тужбом указује, дужан да докаже постојање објективног или оправданог разлога за различитост у поступању према лицима која указују да су дискриминисана.

У конкретном случају, комисија која је предвиђена Споразумом од 11.01.2008. године и Закључком од 17.01.2008. године сачинила је критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године за Општину Куршумлија из чије садржине произилази да право на новчану помоћ имају војни резервисти, активни војници на служењу војног рока, војници по уговору и цивилна лица чије је пребивалиште на територији неразвијених општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, а тужена се обавезала да исплати ратне дневнице, односно новчану накнаду и то преносом новчаних средстава на посебан рачун општина наведених у Закључку.

Тужиоцу ова накнада није исплаћена, а у време доношења Заључка 17.01.2008. године имао је пребивалиште на територији Општине Нови Београд, а не на територији Општине Куршумлија.

Према схватању овог суда, није постојало објективно прихватљиво оправдање за различито поступање тужене приликом исплате ратних дневница војним резервистима само на основу њиховог пребивалишта из чега произилази да оваквим поступањем тужене јесте извршена дискриминација у односу на војне резервисте који имају пребивалиште не територији других општина, па између осталог и на тужиоца који је био у истој ситуацији као резервисти са територија седам општина, јер је учествовао у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године, по ком је остварио право на исплату ратних дневница које му нису исплаћене. Због тога није прихватљив став нижестепених судова да је без утицаја чињеница да је тужилац променио пребивалиште са подручја Општине Куршумлија на подручје Општине Нови Београд пре доношења Закључка Владе РС дана 14.11.2000. године и да се не може сматрати резервистом са подручја општине која је обухваћена Закључком Владе са разлога што је за време мобилизације имао пребивалиште

на територији Општине Куршумлија и да је управо мобилисан при Војној пошти ове општине, чиме је стекао право на исплату, те промена пребивалишта која је извршена по окончању ратних дејстава није од утицаја на утврђење дискриминације.

Напротив, по налажењу овог суда, чињеница да је Закључком Владе РС од 17.01.2008. године одлучено да се ратним војним инвалидима и резервистима из седам наведених општина изврши исплата новчаних средстава на које се Споразум односи и то преносом новчаних средстава на посебан рачун општина, те да тужиоцу нису исплаћена средства из овог закључка, јер је у међувремену, пре доношења Закључка од 17.01.2008. године променио пребивалиште, упарво указује да је тужилац дискриминисан у односу на лица која нису променила пребивалиште и којима је ова накнада исплаћена и то из средства која су пребачена на посебан рачун општина по овом закључку.

На основу напред наведеног применом одредби члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је на основу одредбе члана 165. став 2. у вези са чланом 153. и 154. ЗПП, а тужена која није успела у парници у обавези је да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка и то: на име награде адвокату за састав тужбе у износу од 6.000,00 динара, на име накнаде за заступање на два одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, укупно 21.000,00 динара, као и судске таксе на тужбу у износу од 7.600,00 динара и за одлуку у износу од 1.900,00 динара, укупно износ од 30.500,00 динара с тим што трошкови за састав жалбе и ревизије нису досуђени обзиром да нису опредељени у смислу одредбе члана 163. став 2. ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**